

ROSJANIE JUŻ SZKODZĄ BUDOWIE BALTIC PIPE – WYWIAD Z AUTOREM KSIĄŻKI O NORD STREAM

Nakładem wydawnictwa Zysk i S-KA ukazała się polska wersja książki duńskiego dziennikarza Jensa Høvsgaardta „Szpieczy, których przyniosło ocieplenie”. Duński dziennikarz porusza w niej nieznane dotąd w Polsce wątki dotyczące tego, jak Rosjanie wywierali wpływ na skandynawskich polityków, aby ci bez mrugnięcia okiem zgodzili się na budowę gazociągu. Redakcja Energetyki24 miała okazję porozmawiać z Høvsgaardem na temat Nord Stream 1 i 2, a także Baltic Pipe.

Po lekturze Pana książki można odnieść wrażenie, że duński rząd zwyczajnie przehandlował zgodę na budowę Nord Stream przez duńskie wody terytorialne za otwarcie rosyjskiego rynku na duńskie towary.

Tak było. Od 2002 roku, gdy w Kopenhadze odbył się Światowy Kongres Czeczeński (ostro krytykowany przez rosyjskie władze – red.), nie istniało coś takiego jak dialog duńsko-rosyjski. Temperatura wzajemnych relacji była niższa niż w trakcie syberyjskich zim. Wszyscy w Europie handlowali wówczas z Rosją, lecz nie Dania. My się tylko biernie temu przyglądaliśmy.

Duże duńskie firmy, takie jak LEGO, Carlsberg, ale też przedsiębiorstwa z branży rolniczej chciały penetrować rosyjski rynek. Dlatego popychały rząd Larsa Løkke Rasmussena w kierunku ocieplenia relacji z Moskwą.

Panował ogólnokrajowy konsensus co do konieczności odblokowania relacji z Rosją?

Nie. Rząd działał w tej kwestii w ukryciu, a opinia publiczna nic o tym nie wiedziała.

Władimir Putin i Lars Løkke Rasmussen omówili między sobą to porozumienie i zawarli je bez żadnej debaty na ten temat w Danii.

Media nie interesowały się tym projektem?

Nie. Nie było żadnej debaty - ani w mediach, ani gdziekolwiek indziej.

Dlaczego?

Rządowi Løkke Rasmussena udało się ukryć ten projekt przed społeczeństwem. Nawet gdy opozycja zadawała pytania o projek, politycy kwitowali, że muszą wydać zgodę środowiskową i unikali tematu. To było kłamstwo, ponieważ gazociąg przebiegał przez wody terytorialne Danii, a nie wyłączną strefę ekonomiczną. Ale to również trzymane w sekrecie.

Ktoś poniósł konsekwencje okłamywania opinii publicznej?

Nie.

Głównym zwolennikiem Nord Stream w Danii był ówczesny, ale też obecny premier Lars Løkke Rasmussen. Dlaczego?

Musimy pamiętać, że wówczas dopiero co został zaprzysiężony na swój urząd. Do tego czasu przez wiele lat znajdował się w cieniu swojego poprzednika Andersa Fogha Rasmussena.

Potrzebował jakichś sukcesów, które pozwoliłyby mu umocnić swój urząd. Oficjalne spotkania z Dmitrijem Miedwiediewem czy Władimirem Putinem idealnie się do tego nadawały. Zwłaszcza, że ostatnie spotkanie na tym szczeblu między władzami duńskimi i rosyjskimi odbyło się w 1964 roku.

Obecnie sytuacja wygląda bardzo podobnie do tej, gdy negocjowano budowę Nord Stream 1. Duńskie firmy znów mają ograniczony dostęp do rosyjskiego rynku, a Løkke Rasmussen ponownie jest premierem. Co się zatem stało, że Dania z kraju najbardziej przychylnego Nord Stream 1, stała się najzacieklejszym oponentem Nord Stream 2?

(Duńscy politycy - red.) nie mają innego wyjścia. Løkke Rasmussen wie, że popełnił błąd w sprawie Nord Stream 1. Teraz doskonale widoczne są metody prowadzenia polityki przez Rosję: aneksja Krymu, konflikt na wschodzie Ukrainy, wojna w Syrii, presja, jaką Rosja wywiera na sąsiadów...

Duński rząd nie może nie sprzeciwiać się tej polityce, ale jest to bardzo trudna sytuacja dla duńskiego premiera.

Dania jest obecnie ostatnią redutą oporu wobec Nord Stream 2.

Dokładnie.

Kopenhaga wyda zgodę na budowę tego gazociągu?

Myślę, że tak. Dania wciąż jednak ma nadzieję na wsparcie od Unii Europejskiej albo USA. Jeśli jednak pozostanie sama, sądzę, że będzie zmuszona do wydania tej zgody.

W swojej książce wspominał Pan również o silnych powiązaniach między rosyjskimi i duńskimi elitami. Co ma wpływ na to, że teraz te koneksje nie przekładają się na współpracę w dziedzinie budowy gazociągu? Rosja jest mniej aktywna?

Sądzę, że Rosja lobbuje w takim samym stopniu, jak robiła to dotychczas. Wcześniej jednak, gdy zgoda dotyczyła Nord Stream 1, Rosjanie musieli rozmawiać wyłącznie z Larsem Løkke Rasmussenem. Teraz zatrudnili wielu lobbystów oraz współpracują z największymi w Danii agencjami lobbingsowymi.

Jedna rzecz, o której Pan wspominał w książce, jest dla mnie szczególnie zaskakująca. Dlaczego DONG Energy (duńska spółka energetyczna, obecnie Ørsted - red.) podpisała niekorzystny dla siebie kontrakt na zakup rosyjskiego gazu? Kontrakt ten przynosił spółce straty!

Sądzę, że to był element porozumienia. Nie ujawniano tego, bo nikt by nie zaakceptował takiego kroku, jako elementu dealu z Rosjanami.

Jest też inny wymiar tego porozumienia. DONG zainwestował w budowę elektrowni w północnych Niemczech. Niespodziewanie jednak wycofał się z tej inwestycji i zamiast tego, w tym samym miejscu, powstała infrastruktura dla Nord Stream.

Wynika z tego, że zgoda na budowę Nord Stream 1 była elementem wielopoziomowego układu z Rosjanami. Czy duńskie władze myślą w ten sam sposób w kwestii zgody na

budowę Baltic Pipe?

W Danii nie rozmawia się zbyt wiele na temat Baltic Pipe. Tu w Polsce szeroko dyskutuje się tę kwestię, ale czegoś podobnego w Danii się nie uświadczy.

Sądzę, że Baltic Pipe może napotkać pewne trudności w realizacji, gdy duńska opinia publiczna się nim zainteresuje. Gazociąg biegnie przez terytorium Danii i jest całkowicie sprzeczny z duńską polityką energetyczną.

Czy duński rząd myśli o Baltic Pipe jako o projekcie, w zamian za który można coś jeszcze ugrać od Polski?

Nie sądzę by chcieli go łączyć z czymkolwiek innym. Dania może natomiast postrzegać Baltic Pipe jako alternatywę dla Nord Stream, jako alternatywę dla rosyjskiego gazu.

Czy Rosjanie są w stanie, wykorzystując na przykład swoje wpływy w Danii, negatywnie wpłynąć na powstanie Baltic Pipe?

Zaraz po tym jak informację o projekcie Baltic Pipe podano do opinii publicznej, Nord Stream podpisał kontrakt z główną norweską firmą zajmującą się konstrukcją rurociągów (Kvaerner LLC - red.). Firma ta jest bardzo blisko norweskiego rządu.

Sądzę, że właśnie w ten sposób Rosjanie starają się wpłynąć na Baltic Pipe - zawierając podobne kontrakty. Zwłaszcza, że nie był on poprzedzony żadnym przetargiem. Po prostu wybrano norweskiego wykonawcę.

Czy to samo może się tyczyć spółki Ramboll, która pracowała dla Nord Stream AG,? Teraz pracuje nie tylko dla Nord Stream 2 AG, ale również wykonuje prace przy Baltic Pipe? W swojej książce pisał Pan, że ich raport dotyczący oceny oddziaływania środowiskowego Nord Stream 1 był nierzetelny.

Tak twierdzono. Kilkakrotnie był on odsyłany z żądanie wykonania go jeszcze raz.

Czy to samo ryzyko występuje w przypadku Baltic Pipe?

Nie. Ramboll nie jest zaangażowany w Baltic Pipe w takim samym charakterze, jak w przypadku Nord Stream. W trakcie prac przy Nord Stream firma ta zajmowała się nie tylko oddziaływaniem środowiskowym, ale również consultingiem. W przypadku Baltic Pipe Ramboll wykonuje jedynie badania środowiskowe.